

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

את השאלון המלא נא לשלוח לדוא"ל: infovatikim@pmo.gov.il פרטים נוספים ושאלות בטלפון כוכבית 8840* נא למלא את הפרטים האישיים בנספח ולאשר בחתימתכם את פרסום הסיפור באתר. יש לשלוח את הנספח בדואר: ת.ד. 889 גבעתיים 53108 או בפקס: 03-6442572

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: קולקה	שם פרטי: טומי
------------------------	----------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: קולקה	בלועזית KULKA	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: טומי	בלועזית TOMMY	מין: X / ז תאריך לידה: 22/08/1930
מקום לידה (ישוב, מחוז): פודמוקלי-בודנבך	בלועזית PODMOKLY -DECIN	ארץ לידה: צ'כוסלובקיה
שם פרטי של האב: וולטר	שם פרטי ושם נעורים של האם: גרטה ורנר	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה): שם נעורים של האישה:		
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה : פודמוקלי -בודנבך	בלועזית PODMOKLY_DECIN	ארץ המגורים: צ'כוסלובקיה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: תלמיד	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): צ'כוסלובקיה, תל אביב, ישראל		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
מקום השחרור:	תאריך השחרור:	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?	לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?	
מקומות/מחנות בדרך לארץ: בירות, לבנון	שנת עליה: 1939	שם האנייה (אם עלה בדרך הים): פרוסולה – טייגר היל

נולדתי ב-1930 בעיר בודנבך או פודמוקלי בצ'כית, בחבל הסודטים שבצפון צ'כיה על גבול עם גרמניה, מול העיר שלנו שכנה העיר דצ'ין או טטשן בגרמנית. את שתי הערים חוצה נהר האלבה, שעליו עמד גשר והיה הגבול בין שתי הערים, לימים, הן חוברו לעיר אחת תחת השם דצ'ין DECIN. משפחתי הייתה משפחה אמידה. גרנו בבית בן 4 קומות שסבתא בנתה בשנת 1928. הייתה לנו מטפלת צמודה, ועוזרת בית, ולמטה חנות בגדים גדולה שמכרה סחורה לכל אזור חבל הסודטים. גם אוטו היה לנו.

בית שבו נולדתי (צילום מאת המחבר)
בבודנבך - 1930

העיר נחשבה לעיר יפה עם שדרות עצי ערמונים, בתי קפה, בתי ספר, אוניברסיטה, ובית כנסת אחד יפפה, אשר נשאר עומד בשלמותו מ-1928. הוא שרד את מלחמת העולם השנייה. העיר שוכנת מתחת להר השפרוונד מקום יפפה עם נוף מרהיב לאלבה. כאן שיחקנו אחרי הלימודים וכאן ערכנו קומזיצים בימי ראשון. הייתי בן 5 כשעמדתי ללכת בפעם הראשונה לכתה א'. אימא הליבישה אותי בגדי מלח לבנים, כובע מלחים לבן עם שני שחור והעיקר גביע ענקי מקרטון ובתוכו סוכריות ושוקולדים מלוא הגביע. בבית הספר היו מספר קטן של ילדים יהודים, החינוך שלנו היה על טהרת החינוך הגרמני הקשוח, אך עם מעט מאוד ויתורים פה ושם. ב-1933 ליום הולדתי השלישי שחל ב-22 לאוגוסט קיבלתי "מתנה מיוחדת", אח קטן ושמו הרי שנולד בדיוק באותו יום ואותה שעה כמוני. כבר בשנת 1934 התחילו הגרמנים לארגן עצרות עם ומצעדים גדולים בדצ'ין והסתובבו בעיר עם מדים חומים או שחורים וצלבי קרס על השרוולים. משנה לשנה העצרות נהיו גדולות יותר וקיצוניות יותר. ב-1938 נכנסו הנאצים כצבא, לסודטים וצעדו ברחוב הראשי של העיר, טפליצה שטראסה, במצעד גדול עם דגלים ותזמורת ובמועל יד נאצי. צלבי קרס רבים צצו בכל העיר ונערכו הפגנות תמיכה בנאצים. מיד אחרי ליל הבדולח בנובמבר 1938, החלו גם פגיעות אישיות בנו היהודים. גם אני נפגעת פיזית מהם. זה היה הרגע שבו החליטה המשפחה לעזוב את בודנבך. התחלנו לאסוף בגדים לתוך ילקוטי גב קטנים ותוך כמה ימים סגרנו את החנות ואת המפתח מסרנו לאחת העובדות הנאמנות. נמלטנו דרומה לעיר פודיברדי ושם התמקמנו בדירה בת 2 חדרים קטנים בבית שנקרא הוטל רדיו, ואילו סבא וסבתא עברו לגור בחוות איכרים בפרברי העיר. אני התחלתי לימודים בכיתה ג' ואיכשהו החיים התנהלו כסדרם אך הפחד היה גדול וההורים עסקו בתכנון הבריחה לפלסטינה. פעם אחת חזרתי עם אבא ברכבת לעיר הולדתי, כי אבא היה חייב להביא משם כמה פריטים יקרי ערך כדי לשחד צ'כים וגרמנים על מנת שלא יפריעו לבריחה שלנו. בוקר אחד כאשר יצאתי להביא מים מהמעין שבכיכר העיר ראיתי לפתע טור של חיילים גרמנים מהוורמכט במדים שחורים ועם דגלים ועליהם צלבי קרס, חלקם על אופנועים עם מכונות ירייה מ.ג. 34 לאורך הרחוב. מיד חזרתי לדירה לספר

להורים, ומהר מאוד אספנו את מה שהיה לנו ורצנו דרך חצרות הבתים לתחנת הרכבת לכיוון פראג. בפראג התגוררנו אצל קרובי משפחה.

באותו זמן התארגן בפראג טרנספורט שעמד לצאת לפלסטינה בדרך בלתי לגלית. הטרנספורט התארגן בחדר האחורי של בית קפה קטן במרכז פראג בשם השושנה השחורה. ההמתנה ליציאה התארכה ונמשכה כששה שבועות, ובכלל כבר חשבנו שהנסיעה היא מעשה הונאה, מאחר והטרנספורט הזה לא אורגן על ידי הציונים או על ידי ארגון אחר כלשהו, אלא אורגן על בסיס מסחרי טהור שבו כל המרבה בתשלום יכול היה להצטרף. מכל מקום, לא היה לנו כל אמון בהנהלת הטרנספורט, והדבר היחיד, שבגללו עוד קיוונו שהוא יצא בסופו של דבר לפועל, היה שכל אלו שעסקו בארגון הנסיעה, רצו גם כן להצטרף אליה.

סתתא וסבא לא רצו להצטרף כי הבן שלהם הנס לא רצה לנסוע לפלסטינה כי אם לעבור לאנגליה, אך הבעיה הייתה שלקבל אישור כניסה לשם לקח הרבה זמן. בסופו של דבר הנס הגיע לאנגליה כחייל בצבא הצ'כי ולאחר המלחמה חזר לצ'כוסלובקיה לדצ'ין, הקים משפחה וחי שם עד מותו.

כל תקופת ההמתנה חיינו היו ממש בסכנה כי הגרמנים היו בכל מקום ושלטו בכל.

לפני היציאה לדרך קבלנו מהגרמנים רשימה של דברי אוכל וציוד אישי שמותר לנו לקחת אתנו (מצורף העתק)

Sie gehören
zur Gruppe

10

Am Bahnhöfe melden Sie
sich gleich zu Ihrer Gruppe

An alle Transportteilnehmer!

Wir verständigen Sie davon, dass der Transport am Sonntag, den 30. April 1939 abgeht. Sie haben sich daher um 13.30 Uhr am Masaryk-Bahnhöfe in den Wartesälen einzufinden. Begleitpersonen zum Bahnhöfe mitzunehmen ist strengstens untersagt, aber auch zwecklos, da dieselben auf Grund behördlicher Anordnung nach Betreten des Bahnhöfes mit den Transportteilnehmern nicht mehr in Berührung kommen dürfen.

Auf das strengste und nachdrücklichste wiederholen wir, daß Sie nur RM 10.— in Hartgeld mitnehmen dürfen. Zuwiderhandelnde gefährden ihre Transportteilnahme, sowie den ganzen Transport.

Wir machen neuerdings darauf aufmerksam, daß jeder unnachtsichtlich vom Transport ausgeschlossen wird, der sich am Bahnhöf nicht mit der Typhus- und Dysenterieprophylaxe ausweisen kann.

Es erscheint notwendig, daß sich jeder Transportteilnehmer unbedingt drei Tage mit Lebensmitteln versorgt. Wir empfehlen die Mitnahme von Konserven (möglichst schwach gesalzen), Hartwurst, Speck, Schlüterbrot, Obstkonserven, Trockenobst (ganz besonders Trockenpflaumen), Zitronensäure, Zitronensaft, Kaffeeconserven, Tee, Kondensmilch, Chokolade, saure Bonbons, Zitronen, Orangen, Sardinen, Cognac oder Rum, Käse (in Schachteln), Cakes (in Blechdosen), Zucker.

Wir empfehlen die Mitnahme von Marseiller Seife, da eine andere im Meerwasser nicht schäumt. Sie bekommen dieselbe in jeder Drogeie.

Außer Rucksack und Brotsack ist noch die Mitnahme eines Packetes oder eines kleinen Koffers erlaubt, in dem aber nur Lebensmittel untergebracht werden dürfen.

Füllen Sie Ihre Thermosflasche mit heissem Tee, Ihre Feldflasche mit Zitronensaft.

Um eine ruhige und reibungslose Abwicklung der Palf- und Zollabfertigung zu sichern, werden die Transportteilnehmer ersucht, sich den Anordnungen der Transportleitung sowie den Anordnungen der ihnen zugeteilten Gruppenleiter in strengster Disziplin zu unterordnen, allen Weisungen unbedingt Folge zu leisten, da gegen Disziplinlosigkeit und Eigenmächtigkeit auf das strengste vorgegangen wird.

Die Gruppeneinteilung gilt nur für die Eisenbahnfahrt, die endgültige Einteilung erfolgt erst während der Fahrt zum Hafen, wobei die berechtigten Wünsche der Teilnehmer nach Möglichkeit berücksichtigt werden.

Die Linen durch Ihren Gruppenführer am Bahnhöf vor der Abreise eingehändigte Transportnummer ist sichtbar zu tragen und vor Verlust zu bewahren.

Machen Sie jedes einzelne Gepäckstück durch Anbringung Ihrer Schiffskartennummer kenntlich. Achten Sie selbst auf Ihr Eigentum.

Indem wir Ihnen noch nahelegen, durch Ihr Benehmen dem Transport ein würdiges Ansehen zu geben und sich demgemäß zu verhalten, zeichnen wir

DIE TRANSPORTLEITUNG.

בתאריך 30.4.39 בערב התאספנו כ-650 איש, גברים נשים וילדים בתחנת הרכבת בפראג בדרכנו אל הבלתי נודע. ההרגשה הייתה קשה מאוד. היה גם פחד וחשש מהחיילים הגרמנים.. אף אחד לא ידע מה ילד יום או האם ניפגש אי פעם בחיים. עמדנו בתחנת הרכבת, כולם היו עם מזוודות וילקוטי גב. אחד מבני הדודים שלי שליוו אותנו בדרכנו אל הבלתי נודע. הוציא מכיסו 3 אבני אש ונתן לי אותם באומרו: "טומי, זה הדבר האחרון שיש ביכולתי לתת לך במתנה ותזכור אותי לעד". היום נשארו אצלי שתי אבנים מתוך השלוש. הוא וכל בני המשפחה האחרים חוסלו באושוויץ ובבירקנאו.

אנשים בכו והתחבקו, אך לאט לאט, עלו כולם עם כל הציוד לקרונות. עזבנו את פראג עם ליווי חיילים גרמנים במחשבה קשה שלא יקחו אותנו חלילה למקום אחר. הרכבת התחילה בנסיעה. באותו הרגע סבתא היקרה שלי התחילה לרוץ אחרי הרכבת וצעקה לי לפתוח את החלון, כאשר פתחתי אותה היא נתנה לי שני מקלות הליכה קטנים, שעליהם היה כתוב דרישת שלום מפראג (בצכית: פוזדרב זפריה.) ועוד הספיקה לצעוק לי תתכופף החוצה! ואז תלתה לי על הצוואר מדליון קשור עם חוט וצעקה: "את המדליון הזה קיבלתי מהורי, הוא עתיק מאוד והוא ישמור אותך

לעולם מכל אויב או עושה רעה! היו שלום ותמיד זכרו את סבא וסבתא ש מאוד אוהבים אתכם, סעו בשלום ותגיעו בשלום." זו הייתה פעם אחרונה שראיתי את סבתא וסבא בחיים. הם נשלחו לטרזין ושם מופיע בספר המחנה. היו לנו סימני חיים מסבתא עד שנת 1942. לאחר מכן ידוע לנו שהם נשלחו לאושוויץ ולא שרדו. אך המדליון שרד והוא עדיין אצלי. צילום ממנו הועבר לד"ר יורם חיימי מרשות העתיקות אשר מצא מדליון דומה בחפירות בסוביבור.

בנמל וינה המתינו לנו שתי ספינות קיטור של חברת הדנובה היוגוסלבית, : "צאר דושן" ו"קרליצה מריה" ועל כל אחת העלו כ- 320 איש לכל ספינה, שבאופן רגיל הכילה רק 100 מקומות. אך זה היה מצב חירום ולא היתה ברירה אחרת, אנשי הצוות, היו הוגנים ונחמדים כלפינו, חוץ מהחיילים הגרמנים שליוו את הטרנספורט עד סוליינה שברומניה.

בדרך, על הדנובה ובמיוחד ביוגוסלביה, בכל מקום שבו עגנו, הגיעו אנשים מהקהילה היהודית והביאו לנו לחם, בשר וביצים.

כשהגענו לסוליאנס קיווינו שנוכל לעלות על האנייה שהיתה אמורה לקחת אותנו לפלסטינה, אך לצערנו לא התאפשר הדבר והרגשנו שאנו עומדים לפני שוקת שבורה. לא נותר לנו אלא להישאר על הספינות בהן הגענו, מאחר והרומנים לא התירו לנו לרדת לחוף. כך נשארנו תחת שמירה משטרתית בנמל, כדי שאף אחד לא יברח.

בינתיים החליטה הנהלת הטרנספורט ליצור קשר עם יווני בשם רייזר, בעל ספינת משא יוונית "פרוסולה" שהפליגה תחת דגל פנמה. בספינה לא היו תאי שינה ולא מיטות, לא בתי שימוש וכלים סניטריים וגם לא מטבחים, כך שהספינה ממש לא התאימה לתנאי נסיעה לבני אדם, כפי שהובטח ושולם מראש לאותו רב חובל. למרות המצב נאלצנו לעלות על הספינה בדחיפות, מאחר והרומנים איימו עלינו שישלחו אותנו חזרה לידיהם של הגרמנים אם נסרב לעלות על הספינה.

כולנו ירדנו מ"הצאר דושן" ו"הקרליצה מריה" עם כל הכבודה וצעדנו לכיוון ה"פרוסולה". ההוראה היתה להכניס לאנייה, קודם הורים עם ילדים ואח"כ את שאר הנוסעים. אני הייתי בן 9 ואחי בן 6 והיינו בין הראשונים שנכנסו פנימה. באולם השינה בחרנו את המיטות בקומה הכי גבוהה. לא היה שם סולם לטפס עליו אלא, מן בליטות כאלה שבקושי אפשר להיאחז בהן ברגליים ולעלות למעלה. בין הפליטים שעלו לאניה היו רופאים, קציני צבא לשעבר, מהנדסים, מנצח תזמורת אחד ג'ורג' זינגר שמו שלימים התפרסם גם בארץ, והיה דוקטור וולה נגן קונטרבס, שהתקבל בארץ לתזמורת הפילהרמונית.

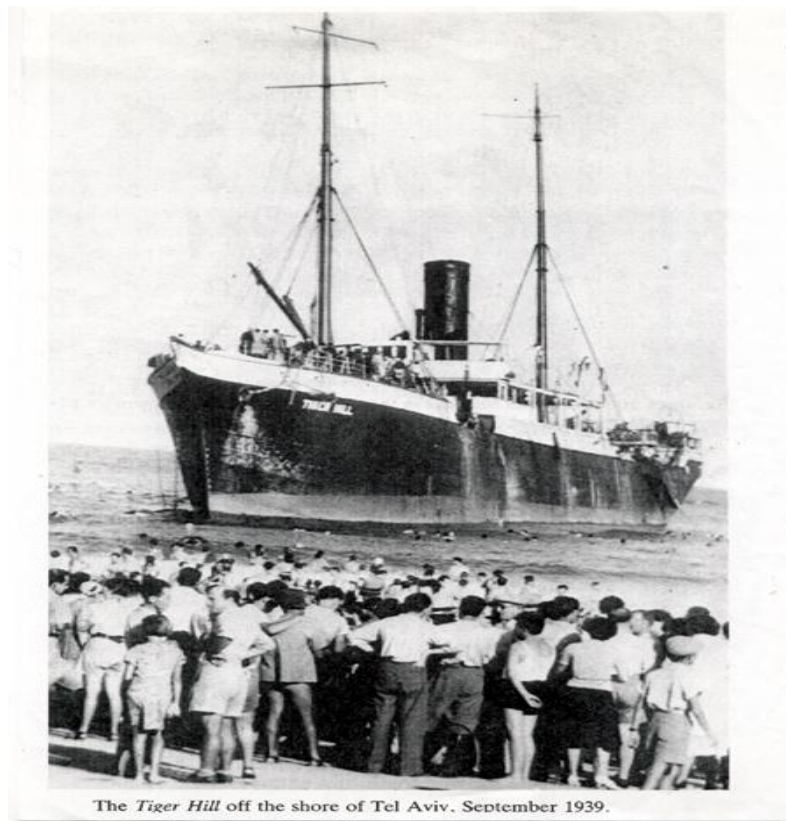
ה"פרוסולה" הפליגה לדרכה ואחרי 8 ימים ראינו את האורות של פלסטינה אך האנגלים ששטו מול החוף איימו עלינו ובעיקר על רב החובל שפחד מהחרמת האוניה על כן ברחנו ללב הים. נעשו עוד כמה נסיונות של התקרבות לחוף בחיפה אך ללא הועיל. האנגלים עם 3 אוניות משחית וכן עם אוירונים עקבו אחרינו לכל מקום ובלית ברירה חזרנו ללב ים ושטנו לטריפולי. גם שם לא נתנו לנו להכנס לנמל ושוב חזרנו ללב ים. שטנו לכיוון טורקיה והגענו לעיר מרסינה, במפרץ מרסין שבדרום טורקיה. שם לאחר בקשות רבות אפשרו לנו לקנות מזון ומים ושוב חזרנו ללב ים לכיוון לבנון. באוניה פרצו מחלות שונות, אחת מהן היתה מחלת ה"פפדאציי". אחרי שהגענו שוב לטריפולי הגיעו סירות מהחוף, ומהם קנינו מזון

תמורת תכשיטי זהב. משם המשכנו לבירות לאחר שהתקבלה הסכמה שנוכל לרדת לחוף על מנת שינקו את האוניה מכל אותן חולדות ומחלות שהיו בה.

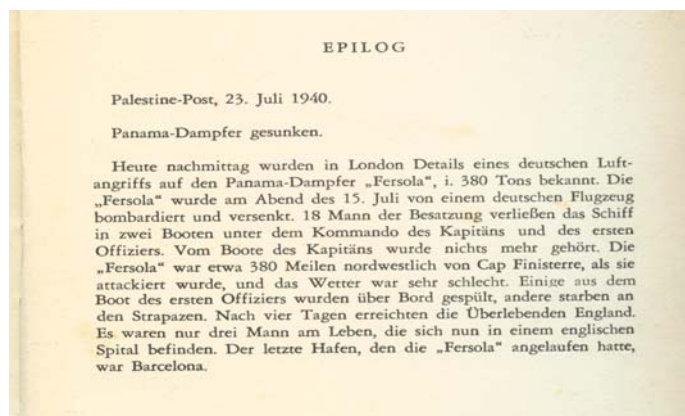

אותנו העבירו למחנה מעצר- קרנטיין שנמצא על הר מעל בירות. נשארנו במחנה מאחרי גדרות תיל כ-5 שבועות אך היחס אלינו היה טוב. ואז התקבלה הוראה שעלינו לעזוב את לבנון. כאשר חזרנו לאוניה היה ריח חריף של ליזול וכל החולדות המתות הושארו באוניה.

בשלב כלשהו התחיל ויכוח קשה עם רב החובל של "פרוסולה" שלא מוכן היה להגיע אתה לפלסטינה למרות ההסכם איתו. באותו זמן היתה האוניה "טייגר היל" בדרכה לתל אביב, ואז קבל רב החובל של ה"טייגר היל", כתריאל יפה, הוראה מההגנה לשוט מיד לכיוון בירות ולאסוף את פליטי "פרוסולה" ולהביאם ארצה. שתי האוניות נפגשו בלב ים, ובים סוער בגלים גבוהים ביצע כתריאל את העברת המעפילים מ"פרוסולה" בסירות משוטים ל"טייגר היל" בדייקנות ובאומץ ולמזלנו הכל עבר בשלום. על ה"טייגר היל" היינו עכשיו כ- 1400 איש.

האוניה "פרוסולה" הפליגה לדרכה אך טובעה ב- 15.7.40 על ידי מטוס גרמני 380 מילין צפונית לכף פיניסטר. כך סיימה האוניה המקוללת את חייה ועימה כל מלחיה חוץ משלשה מלחים שהגיעו לאנגליה. רב החובל שלה לא היה ביניהם. (פורסם בעתון פלסטיין פוסט ב - 23.7.1940)

הגענו לתל אביב ב 1.9.39 - שבת בבקר, אחרי שהיינו בדרך 4 חודשים ויומיים. ספינות אנגליות ניסו למנוע מאיתנו להתקרב לחוף אך כתריאל יפה לא נשמע להוראות האנגלים. ספינת משמר של משטרת יפו פתחה באש לעבר ה"טייגר היל" ושניים מהמעפילים נהרגו על סיפון האנייה. למרות זאת הצליח רב החובל להביא את האנייה לחוף תל אביב ממש מול רחוב גורדון. מעפילים רבים הצליחו לקפוץ לים, חלקם הועברו בסירות לחוף והם התערבבו בין כל האנשים שהיו שם. את שאר המעפילים ואנחנו ביניהם העבירו באוטובוסים מסורגים למחנה סרפנד (צריפין), שם נשארנו במעצר במשך מספר שבועות עד ששוחררנו על חשבון הסרטיפיקטים שהאנגלים אישרו מדי פעם.

לכל הילדים עשו קרחות וגם "מרחו לנו מישחה" על הראש ואז צילמו אותנו ליומן פוקס 120. את היומן הזה ראיתי לאחר זמן רב בקולנוע. אחרי השחרור מסרפנד עברנו לבית עולים ברח' עליה בת"א וגם שם שהינו מספר שבועות. אחי ואני נשלחנו לבית הספר "הצפון" ששכן אז ברחוב הירקון או בסביבתו. כל בקר היה עלינו ללכת ברגל מרחוב עליה עד לצפון תל אביב וחזרה כי לא היה כסף לאוטובוס. קבלנו תלושים לארוחת צהרים במטבח לנצרכים ברחוב פרישמן פינת בן יהודה. שם היינו אוכלים בדרך חזרה מבית הספר.

(אני הוא הילד עם הכובע שיושב ליד השולחן)

ההורים קיבלו תלושים לארוחות בבית הכחול שהיה ברחוב אלנבי פינת מקוה ישראל. מבית עולים עברנו לדירת מרתף בת חדר עם שרותים בחוץ ומיטות ברזל שקיבלנו מהסוכנות. כאן כבר ההורים נאלצו לשלם שכר דירה ואימא יצאה לעבוד כעוזרת אצל משפחה אנגלית בסרפנד.

אני נאלצתי לעזור בפרנסת המשפחה וכך אספתי בדלי סיגריות ופוררתי אותם ואת הטבק הייתי מוכר לחיילים אנגלים. כמו כן הייתי אוסף כדורים באימונים ובמשחקים של המורה הידוע לטניס דוידמן במגרש הטניס ברחוב דיזנגוף ואז הייתי מקבל כדור ישן ומוכר אותו.

בגיל 13 התחלתי לעבוד במוסך ולמדתי מסגרות, הלחמה וחרטות. את הלימודים השלמתי בשיעורי ערב. בגיל 16 התנדבתי להגנה בחי"ש תל אביב ועסקתי בשמירה ובהגנה על דרום העיר ובתצפיות על החיילים הבריטים.

אח"כ נשלחתי לבן שמן ושהיתי שם עד פינוי הילדים לפני המצור. משם ירדתי לנגב לשמירה על קו המים בין בארי לרוחמה.

כשפרצה מלחמת השחרור הייתי בין מקימי חטיבת גבעתי ושרתתי בגדוד 54. השתתפתי בליווי השיירות לירושלים ובקרבות באשדוד בגשר עד הלום. שם גם נפצעתי והועברתי למטה מחוז השפלה בגדרה ולאחר מכן לפיקוד דרום בקסטינה.

ב-1951 התקבלתי כחבר ב"דן" ועבדתי בתפקידים שונים עד 2007 ואז פרשתי לגימלאות.

במהלך שנות עבודתי ב"דן" התנדבתי למשטרה בתחילה כמשקיף תנועה ולאחר מכן כשוטר במדים בית"מ, וגם עברתי קורס צלפים.

בגיל 70 התחלתי לכתב שירים ולחבר מנגינות והיום יש לי כ-100 מנגינות.

יש לי עוד הרבה סיפורים אודות הבריחה מצ'כוסלובקיה והמסע בים, והם מתועדים בסיפור חיי המלא שאני ממשיך וכותב עד היום.

טומי קולקה

תל אביב, יוני 2012